

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Κύρωση της Πολυμερούς Συμφωνίας Αρμόδιων Αρχών για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών σύμφωνα με το Πλαίσιο Αναφοράς Κρυπτοστοιχείων και εφαρμοστικές διατάξεις»

Ι. Γενικές Παρατηρήσεις

Α. Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάσθηκε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε τρία (3) Μέρη και αποτελείται από εννέα (9) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος του νόμου.

Σύμφωνα με την Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο, σκοπός του παρόντος είναι: αφενός, με το Μέρος Α΄, η κύρωση της Πολυμερούς Συμφωνίας Αρμόδιων Αρχών (Π.Σ.Α.Α.) για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών, σύμφωνα με το Πλαίσιο Αναφοράς Κρυπτοστοιχείων του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), η οποία υπεγράφη από την Ελληνική Δημοκρατία μέσω σχετικής Δήλωσης στις 19 Νοεμβρίου 2024, και, αφετέρου, με το Μέρος Β΄, η θέσπιση των διατάξεων εφαρμογής της, με σκοπό την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και τη βελτίωση της διεθνούς φορολογικής συμμόρφωσης σε σχέση με τα κρυπτοστοιχεία, μέσω της αυτόματης ανταλλαγής σχετικών πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών.

Το Μέρος Α΄, υπό τον τίτλο «Κύρωση της Πολυμερούς Συμφωνίας Αρμόδιων Αρχών για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών σύμφωνα με το Πλαίσιο Αναφοράς Κρυπτοστοιχείων», αποτελείται από ένα (1) άρθρο, τη Δήλωση και το Προοίμιο της υπό κύρωση Συμφωνίας, και τα οκτώ (8) Τμήματά της. Με το άρθρο πρώτο κυρώνεται και έχει την ισχύ που ορίζει η παρ. 1

του άρθρου 28 του Συντάγματος η Π.Σ.Α.Α. για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών σύμφωνα με το Πλαίσιο Αναφοράς Κρυπτοστοιχείων του ΟΟΣΑ, το οποίο υπεγράφη από την Ελληνική Δημοκρατία μέσω σχετικής Δήλωσης στις 19 Νοεμβρίου 2024. Με το Προοίμιο της υπό κύρωση Συμφωνίας προσδιορίζεται ο σκοπός της, ο οποίος αφορά, μεταξύ άλλων, στην ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα κρυπτοστοιχεία, με σκοπό την αντιμετώπιση της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής, καθώς και τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης. Με το Τμήμα 1 της υπό κύρωση Συμφωνίας τίθενται οι ορισμοί της, απαραίτητοι για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή της. Μεταξύ άλλων, τα Συμβαλλόμενα Μέρη της Συμφωνίας ορίζονται ως «Δικαιοδοσίες». Με το Τμήμα 2, οι αρμόδιες αρχές των Δικαιοδοσιών αναλαμβάνουν την υποχρέωση να ανταλλάσσουν πληροφορίες, σε ετήσια και αυτόματη βάση, σχετικά με δηλωτέα πρόσωπα άλλων Δικαιοδοσιών, ενώ καθορίζονται και οι πληροφορίες που πρέπει να ανταλλάσσονται για τα πρόσωπα αυτά. Επίσης, προβλέπεται εξαίρεση από την υποχρέωση αυτή για τις μη αμοιβαίες Δικαιοδοσίες. Με το Τμήμα 3 καθορίζονται ο χρόνος και ο τρόπος ανταλλαγής πληροφοριών. Ειδικότερα, ορίζεται ότι οι πληροφορίες πρέπει να ανταλλάσσονται εντός εννέα (9) μηνών από τη λήξη του ημερολογιακού έτους στο οποίο αναφέρονται, αρχής γενομένης από το έτος που ορίζεται στη σχετική κοινοποίηση, υπό την προϋπόθεση ότι και οι δύο Δικαιοδοσίες έχουν σε ισχύ νομοθεσία εφαρμογής του Πλαισίου Αναφοράς Κρυπτοστοιχείων για το συγκεκριμένο έτος. Όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών, αυτή επιτυγχάνεται μέσω του Κοινού Συστήματος Διαβίβασης του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα πρότυπα κρυπτογράφησης και μορφοποίησης αρχείων, ή, εναλλακτικώς, μέσω άλλης μεθόδου διαβίβασης που έχει δηλωθεί επισήμως στην κοινοποίηση του Τμήματος 7. Με το Τμήμα 4 ρυθμίζεται η διαδικασία για τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών, προκειμένου να εφαρμόζεται ορθώς η ανταλλαγή πληροφοριών στο Πλαίσιο Αναφοράς Κρυπτοστοιχείων. Με το Τμήμα 5 κατοχυρώνεται η αρχή της εμπιστευτικότητας κατά την ανταλλαγή πληροφοριών, με σκοπό τη διασφάλιση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενώ οι αρμόδιες αρχές δεσμεύονται να ενημερώνουν αμελλητί τη Γραμματεία του Συντονιστικού Οργάνου σχετικά με οποιαδήποτε παραβίαση της εμπιστευτικότητας ή παράλειψη λήψης διασφαλίσεων, καθώς και για τυχόν κυρώσεις και διορθωτικά μέτρα που επιβάλλονται συναφώς. Με το Τμήμα 6 καθορίζεται το δικαίωμα των αρμόδιων αρχών να αιτούνται διαβουλεύσεις για την ορθότερη εφαρμογή ή ερμηνεία της υπό κύρωση Συμφωνίας, και ρυθμίζεται η διαδικασία τροποποίησής της, με συναίνεση, κατόπιν γραπτής συμφωνίας όλων των αρμόδιων αρχών. Με το Τμήμα 7 τίθενται οι γενικοί όροι εφαρμογής της υπό κύρωση Συμφωνίας και ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: οι ενέργειες στις οποίες οφείλει να προ-

βεί η αρμόδια αρχή κάθε Δικαιοδοσίας κατά την υπογραφή της, η διαδικασία θέσης της Συμφωνίας σε ισχύ, οι αρμοδιότητες της Γραμματείας Συντονιστικού Οργάνου για την εφαρμογή της, καθώς και η διαδικασία τερματισμού της συμμετοχής αρμόδιας αρχής στη Συμφωνία. Με το Τμήμα 8 καθορίζεται η υποχρέωση της Γραμματείας Συντονιστικού Οργάνου να γνωστοποιεί σε όλες τις αρμόδιες αρχές τυχόν κοινοποιήσεις που έχει λάβει βάσει της παρούσας Συμφωνίας, καθώς και να ενημερώνει όλους τους υπογράφοντες τη Συμφωνία, όταν νέα αρμόδια αρχή προβαίνει στην υπογραφή της.

Επισημαίνεται ότι, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι ρυθμίσεις της υπό κύρωση Συμφωνίας έχουν περιληφθεί στην Οδηγία (ΕΕ) 2023/2226 του Συμβουλίου της 17ης Οκτωβρίου 2023 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2011/16/ΕΕ σχετικά με τη διοικητική συνεργασία στον τομέα της φορολογίας (DAC 8), της οποίας η ενσωμάτωση εκκρεμεί. Μετά και την ενσωμάτωση της ως άνω Οδηγίας, η Πολυμερής Συμφωνία και οι διατάξεις εφαρμογής του παρόντος θα εφαρμόζονται για την ανταλλαγή πληροφοριών με κράτη εκτός Ε.Ε., ενώ οι ρυθμίσεις η Οδηγίας, όπως θα ενσωματωθούν στον εσωτερικό μας δίκαιο, θα διέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών με κράτη μέλη της Ε.Ε.

Το Μέρος Β΄, υπό τον τίτλο «Εφαρμογή της Πολυμερούς Συμφωνίας Αρμόδιων Αρχών για την Αυτόματη Ανταλλαγή Πληροφοριών σύμφωνα με το Πλαίσιο Αναφοράς Κρυπτοστοιχείων», διαρθρώνεται σε τρία (3) Κεφάλαια και αποτελείται από έξι (6) άρθρα. Με το Κεφάλαιο Α΄, υπό τον τίτλο «Κανόνες Εφαρμογής», τίθενται διατάξεις για την εφαρμογή της κυρούμενης Συμφωνίας. Ειδικότερα, με το άρθρο δεύτερο ορίζεται ως αρμόδια αρχή της Ελλάδας η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.), η οποία υποχρεούται, από 1ης Ιανουαρίου κάθε ημερολογιακού έτους, να κοινοποιεί πληροφορίες για τα δηλωτέα πρόσωπα στις αρμόδιες αρχές των Δικαιοδοσιών. Επιπλέον, καθορίζεται η αρμοδιότητα του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., είτε να αναστείλει την ανταλλαγή πληροφοριών βάσει της Π.Σ.Α.Α., είτε να τερματίσει τη συμμετοχής της σε αυτή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υπό κύρωση Συμφωνία. Τέλος, οι Δηλούντες Πάροχοι Υπηρεσιών Κρυπτοστοιχείων δεσμεύονται τόσο να παρέχουν πληροφορίες στην Α.Α.Δ.Ε. όσο και να θεσπίζουν ολοκληρωμένα και αποτελεσματικά εσωτερικά συστήματα και διαδικασίες συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την Π.Σ.Α.Α. Με το άρθρο τρίτο κατοχυρώνεται η προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δυνάμει των σχετικών διατάξεων του ενωσιακού δικαίου, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στο εσωτερικό δίκαιο με τον ν. 4624/2019 (Α΄ 137). Εξειδικεύονται, μεταξύ άλλων, οι προϋποθέσεις επιβολής περιορισμών στην υποχρέωση ενημέρωσης και το δικαίωμα πρόσβασης σε δεδομένα προσωπι-

κού χαρακτήρα των υποκειμένων που υπόκεινται σε αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών από τις αρμόδιες αρχές, καθώς και οι υποχρεώσεις των Δηλούντων Παρόχων Υπηρεσιών Κρυπτοστοιχείων να ενημερώνουν επαρκώς και εγκαίρως κάθε ενδιαφερόμενο φυσικό πρόσωπο, προκειμένου αυτό να δύναται να ασκεί τα δικαιώματά του ως προς την προστασία των δεδομένων του. Με το Κεφάλαιο Β΄, υπό τον τίτλο «Απαιτήσεις Υποβολής Στοιχείων, Διαδικασίες Δέουσας Επιμέλειας και Κανόνες για τους Δηλούντες Παρόχους Υπηρεσιών Κρυπτοστοιχείων», εξειδικεύονται οι υποχρεώσεις των Δηλούντων Παρόχων Υπηρεσιών Κρυπτοστοιχείων, οι διαδικασίες υποβολής στοιχείων και τήρησης δέουσας επιμέλειας, καθώς και οι ορισμοί που ισχύουν για την εφαρμογή του παρόντος. Με το άρθρο τέταρτο καθορίζονται οι οντότητες που θεωρούνται Δηλούντες Πάροχοι Υπηρεσιών Κρυπτοστοιχείων, οι υποχρεώσεις τους ως προς την υποβολή στοιχείων και την τήρηση της υποχρέωσης δέουσας επιμέλειας, καθώς και οι οντότητες που εξαιρούνται από τις ανωτέρω απαιτήσεις. Με το άρθρο πέμπτο καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι πληροφορίες που οφείλει να υποβάλει κάθε Δηλών Πάροχος Υπηρεσιών Κρυπτοστοιχείων, τόσο ως προς την ταυτότητά του όσο και ως προς τις συναλλαγές του, καθώς και οι συναφείς εξαιρέσεις. Με το άρθρο έκτο καθορίζονται οι διαδικασίες δέουσας επιμέλειας, προκειμένου να προσδιορίζεται ποιος ιδιώτης χρήστης κρυπτοστοιχείων ή οντότητα-χρήστης κρυπτοστοιχείων θεωρείται δηλωτέος χρήστης. Επιπλέον, καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι απαιτήσεις για την έγκυρη αυτοπιστοποίηση από ιδιώτη χρήση κρυπτοστοιχείων, καθώς και οι γενικές απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας για χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Με το άρθρο έβδομο τίθενται οι ορισμοί που είναι απαραίτητοι για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων. Με το Κεφάλαιο Γ΄, υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές Διατάξεις Μέρους Β΄», θεσπίζονται οι αναγκαίες εξουσιοδοτικές διατάξεις για τη ρύθμιση ειδικότερων ζητημάτων που αφορούν στην ορθή εφαρμογή της υπό κύρωση Συμφωνίας. Με το άρθρο όγδοο εξουσιοδοτείται ο Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών να εκδίδει και να τροποποιεί τον κατάλογο των Δικαιοδοσιών των αρμόδιων αρχών, σε σχέση με τις οποίες η Ελλάδα προτίθεται να θέσει σε ισχύ την υπό κύρωση Συμφωνία. Επιπλέον, ο Διοικητής της Α.Α.Δ.Ε. εξουσιοδοτείται, μεταξύ άλλων, να καθορίζει τις διαδικασίες για την εξαίρεση των Δηλούντων Παρόχων Υπηρεσιών Κρυπτοστοιχείων από την υποχρέωση υποβολής πληροφοριών, τη συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις υποβολής στοιχείων και τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας, καθώς και τις επακόλουθες ενέργειες σε περίπτωση υποβολής ελλিপών ή ανακριβών στοιχείων.

Το Μέρος Γ΄, υπό τον τίτλο «Εναρξη Ισχύος», αποτελείται από το άρθρο ένατο, με το οποίο ορίζεται ότι η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσί-

ευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και της Συμφωνίας που κυρώνεται, από την πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 2 του Τμήματός της υπ' αριθμ. 7. Το Μέρος Β' του παρόντος τίθεται σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2026.

Β. Οι συμβατικοί κανόνες του διεθνούς δικαίου δηλώνονται στο Σύνταγμα με σειρά όρων («διεθνείς συμβάσεις» (άρθρο 28 παρ. 1), «συνθήκη ή συμφωνία» (άρθρο 28 παρ. 2), «διεθνείς συνθήκες» (άρθρο 36 παρ. 4)). Η ορολογική αυτή πολυμορφία οφείλεται σε έλλειψη συντακτικού συντονισμού, και όχι σε οποιαδήποτε νομοτεχνική ανάγκη (βλ. Κ. Ιωάννου σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Σχέσεις Διεθνούς και Εσωτερικού Δικαίου, 1990, σελ. 163).

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 36 του Συντάγματος, για την κύρωση των διεθνών συνθηκών απαιτείται έγκριση της Βουλής με τυπικό νόμο. Ειδικότερα, με την ως άνω ρύθμιση ορίζονται τα εξής: «[ο]ι συνθήκες για εμπόριο, φορολογία, οικονομική συνεργασία και συμμετοχή σε διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις, και όσες άλλες περιέχουν παραχωρήσεις για τις οποίες, σύμφωνα με άλλες διατάξεις του Συντάγματος, τίποτε δεν μπορεί να οριστεί χωρίς νόμο, ή οι οποίες επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες, δεν ισχύουν χωρίς τυπικό νόμο που τις κυρώνει». Ο όρος «επιβαρύνουν ατομικά τους Έλληνες» ερμηνεύεται ως αναφορά σε διεθνείς συνθήκες των οποίων η εφαρμογή συνεπάγεται άμεση οικονομική ή θεσμική επιβάρυνση για τους πολίτες, είτε σε ατομικό επίπεδο είτε ως μέλη ορισμένων κοινωνικών ή επαγγελματικών κατηγοριών (βλ. Εμμ. Ρούκουνα όπ. π., σελ. 89). Ο κυρωτικός νόμος πρέπει να έχει τη μορφή τυπικού νόμου, ο οποίος ψηφίζεται, εκδίδεται και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρ. 1 του άρθρου 42 του Συντάγματος.

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει τη διττή λειτουργία του κυρωτικού νόμου, όπως αυτή είχε διαμορφωθεί υπό το κράτος των προηγούμενων Συνταγμάτων από τη θεωρία, τη νομοθετική πρακτική και τη νομολογία, η οποία συνίσταται στο ότι με την ψήφιση του κυρωτικού νόμου, αφενός, γίνεται αποδοχή του περιεχομένου της συνθήκης και παρέχεται συγκατάθεση προς επικύρωσή της στο αρμόδιο όργανο της εκτελεστικής εξουσίας και, αφετέρου, εντάσσεται η συνθήκη στο εσωτερικό δίκαιο και επιτάσσεται η εκτέλεσή της από τα όργανα του κράτους (βλ., ενδεικτικά, Εμμ. Ρούκουνα, Σύνταγμα και Διεθνές Δίκαιο, σε Η επίδρασις του Συντάγματος του 1975 επί του ιδιωτικού και επί του δημοσίου δικαίου, 1976, σελ. 91, και του ιδίου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο, 2021, σελ. 42-43, Αγγ. Γλόκαρη, Η πρακτική των δικαιοδοτικών οργάνων στην εφαρμογή του διεθνούς δικαίου, 2001, σελ. 83, Κ. Οικονομίδη, σε Ιωάννου – Οικονομίδη – Ροζάκη – Φατούρου, Δημόσιο Διεθνές Δίκαιο – Θεωρία των πηγών, παρ. 44. Βλ., όμως, και Κ. Ιωάννου, όπ. π., σελ. 163 επ. και

168 επ., κατά τον οποίο ο κυρωτικός νόμος δεν αποτελεί ταυτόχρονα και εξουσιοδότηση ή συγκατάθεση για την επικύρωση).

Η διαδικασία της κύρωσης των διεθνών συνθηκών ή συμβάσεων ρυθμίζεται από το άρθρο 112 του Κανονισμού της Βουλής (ΚτΒ). Η ψήφιση των σχετικών κυρωτικών νομοσχεδίων (ή προτάσεων νόμων) γίνεται με τη διαδικασία του άρθρου 108 του ΚτΒ, χωρίς συζήτηση ή μετά από περιορισμένη συζήτηση, με εξαίρεση τα νομοσχέδια που αφορούν στην κύρωση συμβάσεων σύμφωνα με τα άρθρα 27 και 28 παρ. 2 και 3 του Συντάγματος. Οι κυρωτικοί νόμοι περιέχουν δύο κατηγοριών διατάξεις: α) τις κυρωτικές, οι οποίες περιλαμβάνουν την κυρωτική ρήτρα και το κείμενο της συνθήκης, καθώς και διατάξεις των οποίων το περιεχόμενο αντιστοιχεί στο περιεχόμενο δηλώσεων που η συνθήκη επιτρέπει ή επιβάλλει να συνοδεύουν την υπογραφή, την επικύρωση ή την έγκρισή της, ή τυχόν επιτρεπόμενες επιφυλάξεις και β) τις κοινές νομοθετικές, με τις οποίες ρυθμίζονται ζητήματα εφαρμογής των διατάξεων της σύμβασης στην εσωτερική έννομη τάξη ή προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις αυτές. Κοινές νομοθετικές θεωρούνται και εκείνες που ρυθμίζουν την έναρξη της ουσιαστικής ισχύος του κυρωτικού νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί του τίτλου του Κεφαλαίου Γ΄ του Μέρους Β΄

Με το Κεφάλαιο Γ΄, υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές Διατάξεις Μέρους Β΄», τίθενται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις για τη ρύθμιση ειδικότερων θεμάτων που αφορούν την ορθή εφαρμογή της υπό κύρωση Συμφωνίας. Για λόγους συντακτικής αρτιότητας, πρέπει το οριστικό άρθρο «του» να τεθεί πριν από το «Μέρους Β΄», και ο τίτλος να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Εξουσιοδοτικές Διατάξεις του Μέρους Β΄».

III. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου τρίτου

Με το άρθρο τρίτο κατοχυρώνεται η προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, δυνάμει των σχετικών διατάξεων του ενωσιακού δικαίου, όπως αυτές έχουν ενσωματωθεί στο εσωτερικό δίκαιο με τον ν. 4624/2019 (Α΄ 137). Επιπλέον, η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα για τη διασφάλιση σημαντικών στόχων γενικού δημοσίου συμφέροντος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ελλάδας ή άλλου κράτους μέλους, ιδίως επί σημαντικών οικονομικών ή χρηματοοικονομικών, νομισματικών, δημοσιονομικών και φορολογικών στόχων, τίθενται ως βασική προϋπόθεση για τον περιορισμό της υποχρέωσης ενημέρωσης του άρθρου 13 και της παρ. 1 του άρθρου 14, και του δικαιώματος πρόσβασης των υποκειμένων των δεδομένων του άρθρου 15 του Κανο-

νισμού (ΕΕ) 2016/679. Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, θα ήταν ορθότερο να παρατεθεί και το άρθρο 23 του ιδίου Κανονισμού, το οποίο ρυθμίζει αναλυτικά τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες επιτρέπεται ο περιορισμός των ανωτέρω δικαιωμάτων.

2. Επί της παρ. Η του άρθρου τέταρτου

Με την παρ. Η του άρθρου τέταρτου ρυθμίζεται μία από τις εξαιρέσεις των δηλούντων παρόχων υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων από τις απαιτήσεις υποβολής στοιχείων και τις διαδικασίες δέουσας επιμέλειας των άρθρων πέμπτου και έκτου. Για λόγους συντακτικής αρτιότητας, θα ήταν, ενδεχομένως, ορθότερο να θεθεί το διαζευκτικό «ή» στην αρίθμηση των περιπτώσεων, και η διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Ο Δηλών Πάροχος Υπηρεσιών Κρυπτοστοιχείων δεν υποχρεούται να εκπληρώσει τις απαιτήσεις υποβολής στοιχείων και δέουσας επιμέλειας των άρθρων πέμπτου και έκτου, στην Ελλάδα σύμφωνα με τις περ. 1, 2, 3, ή 4 της παρ. Α (...)».

3. Επί του άρθρου έκτου

Στην υποπερ. α) της περ. 1 της παρ. Β του άρθρου έκτου πρέπει να αντικατασταθεί το οριστικό άρθρο «της» από το άρθρο «τις» πριν από την αναφορά στις «φορολογικές κατοικίες της Οντότητας – Χρήστη Κρυπτοστοιχείων (...)».

Με την περ. 3 της παρ. Δ του άρθρου έκτου καθορίζεται σε τουλάχιστον πέντε (5) έτη η περίοδος υποχρέωσης του δηλούντος παρόχου υπηρεσιών κρυπτοστοιχείων για τη διατήρηση όλων των εγγράφων και δεδομένων. Για λόγους σαφήνειας, κρίνεται σκόπιμη η αναγραφή του χρονικού διαστήματος όχι μόνο ολογράφως αλλά και αριθμητικώς.

4. Επί του άρθρου όγδοου

Με το άρθρο όγδοο παρέχεται εξουσιοδότηση στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών να εκδίδει και να τροποποιεί τον κατάλογο των Δικαιοδοσιών των αρμόδιων αρχών, σε σχέση με τις οποίες η Ελλάδα προτίθεται να θέσει σε ισχύ την υπό κύρωση Συμφωνία. Για λόγους συντακτικής αρτιότητας, θα ήταν, ενδεχομένως, ορθότερο η διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών ορίζεται και τροποποιείται ο κατάλογος με τις Δικαιοδοσίες των Αρμόδιων Αρχών σε σχέση με τις οποίες η Ελλάδα προτίθεται να θέσει σε ισχύ την Πολυμερή Συμφωνία Αρμοδίων Αρχών (ΠΣΑΑ) σύμφωνα με την περ. ζ) της παρ. 1 του Τμήματος 7 αυτής».

Με την περ. α) της παρ. 2 του άρθρου όγδοου γίνεται παραπομπή «στην

περ. 1 της παρ. Β του άρθρου έβδομου». Παρατηρείται ότι στην εν λόγω διάταξη δεν προβλέπεται διάκριση μεταξύ περιπτώσεων. Ως εκ τούτου, κρίνεται σκόπιμο να αποσαφηνισθεί ο τρόπος με τον οποίο εννοιοδοτείται, εν προκειμένω, ο «Δηλών Πάροχος Υπηρεσιών Κρυπτοστοιχειών».

5. Επί του άρθρου ένατου

Με το άρθρο εννέα ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος. Για λόγους συντακτικής αρτιότητας, θα ήταν, ενδεχομένως, ορθότερο η διάταξη να αναδιατυπωθεί ως εξής: «Με την επιφύλαξη της παρ. 2, η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, και τη θέση σε ισχύ της Συμφωνίας που κυρώνεται από την πλήρωση των προϋποθέσεων της παρ. 2 του υπ' αριθμ. 7 Τμήματός της».

Αθήνα, 28 Ιανουαρίου 2026

Η εισηγήτρια
Σοφία Γαλάνη
Επιστημονική Συνεργάτις
Επίκουρη Καθηγήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Ομότιμος Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Ομότιμος Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών